
Petr Hartman: Protestující studenti

Petr Hartman: Protestující studenti

Ministři školství Josefu Dobešovi se podařilo dostat do ulic nejvíc protestujících studentů od listopadu 1989. Jejich nespokojenost míří na připravovanou reformu vysokého školství.

Konkrétně mají výhrady například k fungování tzv. rady veřejné vysoké školy. Ta má schvalovat statut školy i její rozpočet. Způsob jejího jmenování a její kompetence vyvolávají obavy z toho, že se výrazně omezí vliv akademické obce na chod konkrétní školy. Autoři reformy oponují, že změna posílí tzv. manažerský způsob řízení. Pod tímto termínem si lze představit nejrůznější věci. Veřejné vysoké školy nejsou firmami, které by měly produkovat zisk. Měly by poskytovat kvalitní vzdělání a vytvářet dostatečný prostor pro kritické myšlení a pro výzkum. To se může dostávat do rozporu s manažerským způsobem řízení. Zároveň by měl mít stát možnost určitým způsobem fungování vysokých škol korigovat. To se v současné době děje, ať už formou státního rozpočtu, ze kterého jsou financovány, nebo pomocí akreditační komise. Její význam a možnosti názorně vykresluje dění kolem plzeňských práv.

Další výhrady se týkají připravovaného systému tzv. funkčních míst docentů a profesorů. Zjednodušeně řečeno, pokud budou tato místa obsazena, nemusí mít škola zájem na působení dalších docentů či profesorů v tomto vzdělávacím ústavu. Autoři návrhu argumentují tím, že ve většině srovnatelných zemí zmiňovaná tzv. funkční místa existují. Zároveň je považují za jeden ze způsobů, jak omezit to, že někteří profesori působí hned na několika školách a že si tím vysloužili označení létající profesori.

V neposlední řadě hodně nevole vyvolalo připravované zavedení školného. Autoři tento krok obhajovali tím, že by mělo zvýšit šanci studovat více lidem. Nemělo překročit hranici 10 000 korun za jeden semestr a záleželo by pouze na dané škole, jakou částku by si zvolila. Toto opatření měl doprovázet systém nejrůznějších stipendií a také půjček. Úroky z ní měli splácet po skončení studia, půjčku potom v případě, že by dosáhli příjmu převyšujícího průměrný plat v zemi. Návrh byl později upraven na dvojnásobek životního minima, s čímž akademická obec nesouhlasí. Hlavně kvůli tomu, že nově zvolená hranice je výrazně nižší než ta původní.

Reforma vysokých škol se má vztahovat rovněž na způsob hodnocení jejich kvality. Ten se má týkat přidělování akreditací a vnitřního hodnocení škol. Nově nastavený systém by prý měl zajistit lepší porovnání kvality jednotlivých vzdělávacích ústavů. Problém je v tom, že v návrhu se objevují velmi obecné fráze, které se dají vykládat nejrůznějšími způsoby.

Zkrátka připravovaná reforma se výrazným způsobem dotýká fungování vysokých škol. Je proto pochopitelné, že vyvolává polemiku i obavy ze změny, proto její prosazení není jednoduché. Pokud ke změnám má dojít, jen těžko toho lze dosáhnout silou. Reforma by měla vyplynout ze spolupráce politiků, státních úředníků a akademické obce. Podle dostupných informací je k tomu zatím hodně daleko. Navíc některé návrhy jsou zmatené, legislativně nepřipravené a někdy si vzájemně protirečejí. Tyto skutečnosti dodávají argumenty odpůrcům současného návrhu reformy. Vládě patrně nezbude nic jiného, než změny vrátit do fáze diskuse a odstranit jednotlivé chyby, případně jasnými argumenty podpořit konkrétní návrhy. Dosavadní diskuse však vyvolává obavy, zda toho lze v současné době dosáhnout.

Ministr Josef Dobeš nebudí v akademické obci důvěru. Také kvůli tomu, že nebral dostatečně v potaz její připomínky. O některých změnách se navíc dozvíдалa se zpožděním, nebo spíše z médií. V současné fázi se vzájemná důvěra bude jen těžko obnovovat. A příliš na tom nemění ani slib premiéra Petra Nečase, že vláda hodlá o změnách s akademickou obcí dále jednat.